

A Szlovén Köztársaság Kormánya fényszennyezés elleni törvényt fogadott el

Augusztus 30-án a Szlovén Köztársaságban fényszennyezés elleni törvényt fogadtak el. Az elmúlt 15 évben a fényszennyezés gyorsan növekedett az országban. Ez motiválta a természetvédő szervezetek több mint 12 éves törekvését, hogy megfelelő törvény szülessen.

Az új törvénynek várhatóan nagyon sok pozitív hatása lesz. A legtöbb világítótest esetében megtiltja, hogy azok a horizont síkja fölé, az égbolt irányába világítsanak, és megköveteli a teljesen ernyőzött lámpatestek használatát. A horizont síkja fölé kibocsátott fénykibocsátás a fényszennyezés egyik fő okozója. Az ernyőzött lámpatestek ráadásul kevesebb káprázást okoznak, ami növeli a közlekedés biztonságát.

A törvény behatárolja a világítás irányát a lakóterületeken is. Több, világszerte elvégzett vizsgálat is kapcsolatot talált bizonyos daganatos megbetegedések előfordulásának növekedése és az embereket a pihenési időszakban érő mesterséges megvilágítás között. Az éjszaka folyamán a fény visszafogja a melatonin hormon termelését, ami az egyik alapvető antioxidáns, amely a rák kialakulása ellen is védelmet nyújt. Nehéz megjósolni, hogy a törvény elfogadása ténylegesen milyen hatással lesz egészségügyi szempontból, de a lakosság elégedett lehet majd a hatásosan, de oly módon megvilágított közutakkal, terekkel, parkolókkal és épület-díszkivilágításokkal, hogy közben kevesebb fény hatol be hálósobáik ablakán.

A törvény megköveteli a közvilágításra használt energia mennyiségének a csökkentését is, azaz a települések gazdaságosabb energiafelhasználását. Csak azokon a helyeken és azokban az órákban használható világítás, ahol és amikor az szükséges. A kulturális örökség részét képező épületeket, templomokat is csak kisebb mértékben fogják megvilágítani. Ezen a területen a Római Katolikus Egyház segítségére és együttműködésére is számítanak a természet és a környezet megóvásában.

A kisebb fényszennyezést okozó ernyőzött lámpáknak pozitív hatása lesz számos éjszakai állatfajra is - ezek közül egyes rovarok és a denevérek a legveszélyeztetettebbek. Ennek megfelelően a törvény hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez, ami az EU alapvető céljai közé tartozik. Szlovénia 2 milliós lakosságát figyelembe véve, a törvény teljes körű adaptálásához szükséges 10 év alatt, várhatóan 10 millió euro értékű energiát takarítanak majd meg. Ennek megfelelően az üvegházhatásért felelős gázok kibocsátása is csökken.

Az új törvénynek várhatóan nagyon sok pozitív hatása lesz. A legtöbb világítótest esetében megtiltja, hogy azok a horizont síkja fölé, az égbolt irányába világítsanak, és megköveteli a teljesen ernyőzött lámpatestek használatát. A horizont síkja fölé kibocsátott fénykibocsátás a fényszennyezés egyik fő okozója. Az ernyőzött lámpatestek ráadásul kevesebb káprázást okoznak, ami növeli a közlekedés biztonságát.

A törvény behatárolja a világítás irányát a lakóterületeken is. Több, világszerte elvégzett vizsgálat is kapcsolatot talált bizonyos daganatos megbetegedések előfordulásának növekedése és az embereket a pihenési időszakban érő mesterséges megvilágítás között. Az éjszaka folyamán a fény visszafogja a melatonin hormon termelését, ami az egyik alapvető antioxidáns, amely a rák kialakulása ellen is védelmet nyújt. Nehéz megjósolni, hogy a törvény elfogadása ténylegesen milyen hatással lesz egészségügyi szempontból, de a lakosság elégedett lehet majd a hatásosan, de oly módon megvilágított közutakkal, terekkel, parkolókkal és épület-díszkivilágításokkal, hogy közben kevesebb fény hatol be hálósobáik ablakán.

A törvény megköveteli a közvilágításra használt energia mennyiségének a csökkentését is, azaz a települések gazdaságosabb energiafelhasználását. Csak azokon a helyeken és azokban az órákban használható világítás, ahol és amikor az szükséges. A kulturális örökség részét képező épületeket, templomokat is csak kisebb mértékben fogják megvilágítani. Ezen a területen a Római Katolikus Egyház segítségére és együttműködésére is számítanak a természet és a környezet megóvásában.

A kisebb fényszennyezést okozó ernyőzött lámpáknak pozitív hatása lesz számos éjszakai állatfajra

is - ezek közül egyes rovarok és a denevérek a legveszélyeztetettebbek. Ennek megfelelően a törvény hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez, ami az EU alapvető céljai közé tartozik. Szlovénia 2 milliós lakosságát figyelembe véve, a törvény teljes körű adaptálásához szükséges 10 év alatt, várhatóan 10 millió euro értékű energiát takarítanak majd meg. Ennek megfelelően az üvegházhatásért felelős gázok kibocsátása is csökken.

Napjainkban a szlovén állampolgárok döntő része nem láthatja a Tejutat lakóhelyükről. Az égbolt irányába kibocsátott fények visszaszorításával a törvény az éjszakai égbolt látványának megőrzését is szolgálja. Az új törvény segítségével gyermekeik és unokáik a csillagos égbolt látványát, annak szépségét öröklik - végül, de nem utolsósorban biztosítják a jövő amatőr- és szakcsillagászaik az égbolt vizsgálatának lehetőségét.

A törvény a Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumának, a Fejlesztési Kormányhivatalnak, több kormányzati hivatalnak, világítástechnikai szakértőnek és természetvédőnek az összetett, de sikeres koordinálásával jött létre. A szabályozás létrehozása fontos hozzájárulás az életminőség javításához és a természeti környezet megőrzéséhez. A törvény elfogadása Szlovéniát a területen az EU vezető országai közé emeli, és ezzel modellként szolgálhat a többi országnak, amelyek még nem hoztak létre ilyen jellegű szabályozást.

Napjainkban a szlovén állampolgárok döntő része nem láthatja a Tejutat lakóhelyükről. Az égbolt irányába kibocsátott fények visszaszorításával a törvény az éjszakai égbolt látványának megőrzését is szolgálja. Az új törvény segítségével gyermekeik és unokáik a csillagos égbolt látványát, annak szépségét öröklik - végül, de nem utolsósorban biztosítják a jövő amatőr- és szakcsillagászaik az égbolt vizsgálatának lehetőségét.

A törvény a Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumának, a Fejlesztési Kormányhivatalnak, több kormányzati hivatalnak, világítástechnikai szakértőnek és természetvédőnek az összetett, de sikeres koordinálásával jött létre. A szabályozás létrehozása fontos hozzájárulás az életminőség javításához és a természeti környezet megőrzéséhez. A törvény elfogadása Szlovéniát a területen az EU vezető országai közé emeli, és ezzel modellként szolgálhat a többi országnak, amelyek még nem hoztak létre ilyen jellegű szabályozást.

Szeretnénk kihasználni az alkalmat, hogy köszönetet mondjunk a Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi Miniszterének, Dr. Janez Podobniknak; a Szlovén Köztársaság Fejlesztési Miniszterének, Dr. Žiga Turknak; Marko Hrennek a Növekedési Kormányhivatalból, Dušan Janez Gačniknak és Radovan Tavzesnek (Msc) Szlovén Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumából, az illetékes ügyosztályoknak, a Szlovén Köztársaság Kormányának, Tomaž Štebenek (MSc) és Samo Bevkaznak - az Országgyűlés tagjainak, és mindenkinek, aki közreműködött a hosszú és kihívásokkal teli folyamatnak, ami a megfelelő megoldásokhoz vezetett.

Várható, hogy az elfogadott törvény segítségével és mintául szolgál több európai országnak, és ezért bemutatjuk a 7. Európai Fényszennyezés Elleni Konferencián, amelyet október 5-6 között Bledben, Szlovéniában szerveznek. A konferenciáról további információ található a www.darksky2007.si honlapon, míg a fényszennyezéssel kapcsolatos információk a www.temnonebo.org lapon.

A természetvédelmi szervezetek koalíciója, a „Dark Sky Slovenia” nevében:

Andrej Mohar
Herman Mikuž
Dr. Tomaž Zwitter
Dr. Tomi Trilar